

Sandflugten fordriver dem. **Sandflugt – Agger og Lodbjerg**

Sted: Lodbjerg Fyr og Agger området er oplagte. Men alle steder langs vestkysten er brugbare.

Fag: Dansk, Geografi, Historie, Natur og teknik.

Klassetrin: Mellemlinnet, overbygningen.

Årstid: Hele Året.

Kort om forløbet:

Eleverne skal etablere et sted, en lejrplads el. lign. hvor de skal arbejde med dagens emne. Hver gang pladsen er blevet indrettet, eller eleverne har fået sig placeret bekvemt og er kommet godt i gang med emnearbejdet skal de pakke sammen og rykke 100 m. eller gerne flere hundrede meter østpå, og oprette en ny plads og arbejde videre med dagens opgave. (Dagens opgave er det frit for læreren at finde på, men den kunne jo gå ud på at læse om sandflugten og skrive et lille resume eller en kort fortælling evt. en novelle om livet i tiden hvor sandflugten rigtigt hærgede vestkysten).

Opgaven kan også være at arbejde med kystsikringens historie og Vand Bygnings Væsenet. (VBV) Her er De Sorte Huse i Agger et godt sted at besøge.

Formål:

Eleverne skal gennem selvoplevelse føle, hvor belastende for virkelysten det er hele tiden at skulle bryde sine rammer ned og etablere nogle nye på et andet sted.

Den konstante flytning er altså det væsentlige, der skal give eleverne forståelse. Opgaven med en novelle, eller andet, er det der fylder øvrigt lokalhistorie på øvelsen.

Forberedelse:

Man kan have arbejdet med indvandring og udvandring i Danmark inden turen.

Claus Buttenschøn og Olaf Riis: "Find – ind i historien" for 5. klasse Alinea2008 arbejder med det at blive fordrevet og måtte arbejde i det fremmede (pp 76-137).

Niels Kjeldsen og Ove Pedersen "Skabt af is, vind og vand", Grundbog til geografi i 7.-9. klasse, Globus-serien, Gyldendal pp 24-25 beskriver jordfygning og sandflugt i Danmark.

Museet for Thy og Vester Hanherred

Hvad skal du bruge:

Læsestof og papir og skriveredskaber til løsning af opgaven med novelledelen (se supplerende materialer).

Siddeunderlag, læskærme, kogeudstyr eller andet, til at indrette en lejrplads med. Hvor meget eller hvor lidt er op til den enkelte lærer. Det er nedbrydning – flytning til et nyt sted – og indretning på ny, der er det vigtige i opgaven.

Hvor lang tid tager undervisningsforløbet?

Fra et par timer og op til en hel dag. Alt efter hvilken opgave eleverne ellers arbejder med.

Sådan gør du:

Som beskrevet under "Kort om forløbet". Begrundelsen for de konstante flytninger ligger i de forhold, som kystbefolkningen oplevede ved hele tiden at skulle forlade deres marker og ejendomme og begynde et nyt sted.

Kysten ved Lodbjerg blotter de tykke sandflugtslag. Foto Museet for Thy og Vester Hanherred.

Baggrund:

Både sandflugt og kysttilbagestrækning har tidligere tvunget befolkningen til at flytte østpå med jævne mellemrum.

Mest tydeligt er det måske ved Agger og ved kysten vest for Lodbjerg fyr. Her kan man tydeligt se at kysten er trukket tilbage. Og der er hele byer og sogne der er forsvundet i havet.

Ved kystskrænterne vest for Lodbjerg Fyr kan man se jordprofilen i erosionsskrænten. Her ligger marker og sandflugtslag oven på hinanden og fortæller på sin egen vis historien.

Flere steder langs Thy`s vestkyst ses historien ved at kirken eller kirkeruiner ligger vest for den bebyggelse som den hører sammen med.(Lodbjerg, Tvorup, Tved).

Fælles mål2 (uddrag):

Geografi efter 9. klassetrin:

- analysere og forklare, hvordan og hvorfor mennesker har bosat sig forskellige steder på kloden
- anvende viden om landskab, klima, jordbund og vand til forståelse af de forskellige måder, mennesker bor på rundt i verden
- forklare landskabsdannelser i Danmark og andre steder i verden
- beskrive forskellige befolkningsudviklinger ved overgang fra en samfundsform til en anden, herunder årsager til og konsekvenser af en vigende, stagnerende og voksende befolkning

Historie efter 9. klassetrin

- sammenligne nutidige levevilkår i Danmark med andre lande og diskutere de historiske årsager til forskellene
- karakterisere forskellige typer af ind- og udvandring og diskutere kulturmødets positive og negative sider
- kunne sammenligne egne livsbetingelser med foregående slægtleds og diskutere, hvilke forhold der er ens, hvilke der er forskellige og baggrunden herfor

Natur/teknik efter 6. klassetrin:

- sammenligne og beskrive de forskelle i levevilkår, mennesker har forskellige steder på Jorden
- redegøre for, hvorledes naturkatastrofer opstår og påvirker planter, dyr og menneskers levevilkår.

Forslag til videre arbejde:

Som vestkystbeboerne i bl.a. Thy tidligere måtte flygte fra naturens kræfter, er der i dag mennesker, rundt om på kloden, der må flytte fra hus og hjem, måske endda fra deres hjemland til et andet, for at undslippe følgerne af klimaforandringerne. (Klimaflygtninge)

Vandet hæver sig, og deres områder oversvømmes ved floder og kyster. Eller regn og smeltevand udebliver hvilket bevirker at drikkevand bliver en mangelvare, og landbrug bliver umulig. Arbejd videre med problemet med klimaflygtninge, og kampen om jordens svindende ressourcer. Der kan også arbejdes videre med emnet ved at læse om sandflugt og kysttilbagetrækningen. Dette kan f.eks. gøres ved at læse artikler i Historisk Årbog for Thy og Vester Han Herred på Museets hjemmeside: <http://www.thistedmuseum.dk/>, eller ved at læse ovenstående link.

Forfatter: Søren Kiel Andersen Limfjordscentret Doverodde.

Keywords: klimaforandringerne, sandflugt, levevilkår, flygtninge

Supplerende materiale:

1969 Tre gamle billeder fra Agger af Kr. Madsen

<http://www.thistedmuseum.dk/Historisk%20Årbog/Årgang%201969/Madsen,%20Kr.%20%20%20Tre%20gamle%20billeder.pdf>

1966 Fra Agger sogn af Viggo Josephsen

<http://www.thistedmuseum.dk/Historisk%20Årbog/Årgang%201966/Josephsen,%20Viggo%20%20%20Fra%20Agger%20sogn.pdf>

1964 Vang Klit sandflugt og bebyggelse af Torsten Balle II

<http://www.thistedmuseum.dk/Historisk%20Årbog/Årgang%201964/Balle,%20Torsten%20%20%20Vang%20Klit.pdf>

1963 Vang Klit sandflugt og bebyggelse af Torsten Balle I

<http://www.thistedmuseum.dk/Historisk%20Årbog/Årgang%201963/Balle,%20Torsten%20%20%20Vang%20Klit%20-%20Et%20blad%20af%20sandflugtens%20histori.pdf>

1961 Agger Sogn af H. Støvring Nielsen <http://www.thistedmuseum.dk/Historisk%20Årbog/Årgang%201961/Støvring-Nielsen,%20H.%20%20%20%20Agger%20sogn.pdf>

1957 Sandflugten i Thy 1660 – 1800 af H. Støvring Nielsen

<http://www.thistedmuseum.dk/Historisk%20Årbog/Årgang%201957/Støvring-Nielsen,%20H.%20%20%20Sandflugten%20i%20Thy%201660-1800.pdf>

1975 Matrikel nr. 11a og 11b Af en Aggerejendoms historie af Kr. Madsen

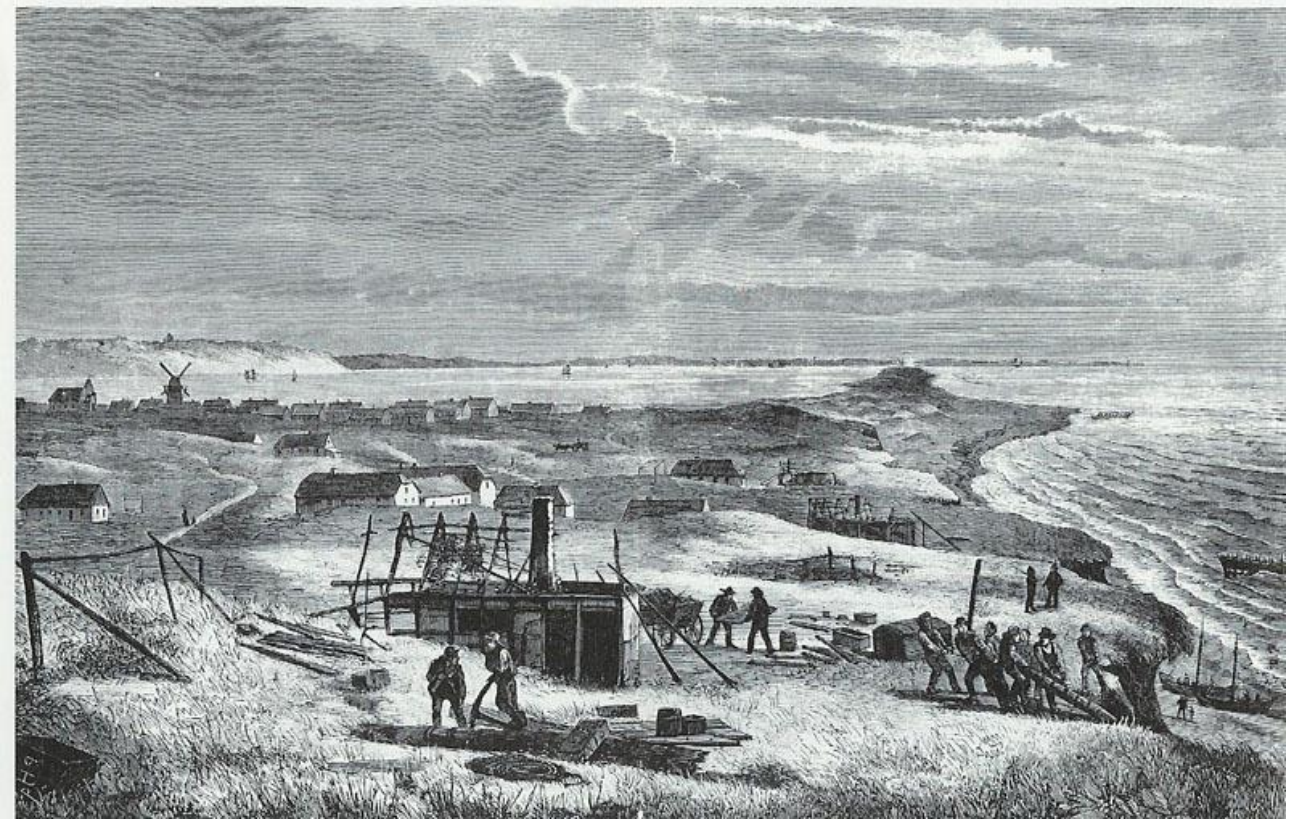
<http://www.thistedmuseum.dk/Historisk%20Årbog/Årgang%201975/Madsen,%20Kr.%20Matrikulsnummer%2011a%20og%2011b.pdf>

1946 Af en svunden by's saga af S. Th. Christensen Laug

<http://www.thistedmuseum.dk/Historisk%20Årbog/Årgang%201946/Christensen%20Laug,%20S.%20Th.%20%20%20Af%20en%20forsvunden%20Bys%20Saga.pdf>

Museet for Thy og Vester Hanherred

Tegning af Agger fra 1876. Et hus er under nedbrydning og flytning. Nogle mænd haler strandingsgods op fra stranden. Til venstre i billedet ses kirken, der blev flyttet i 1832, fordi havet var begyndt at skylle ind over den gamle kirkegård. Fra Illustreret Tidende.